

***ZASADY WERYFIKACJI RZETELNOŚCI ORAZ WIARYGODNOŚCI
PODMIOTÓW OFERUJĄCYCH USŁUGI NA RYNKU PRODUKTÓW
FINANSOWYCH ORAZ INWESTYCYJNYCH***

***PODSTAWOWE ZASADY WERYFIKACJI
RZETELNOŚCI I WIARYGODNOŚCI PODMIOTÓW
OFERUJĄCYCH USŁUGI NA RYNKU FUNDUSZY
INWESTYCYJNYCH***

Krzysztof Gers

Departament Funduszy Inwestycyjnych i Funduszy Emerytalnych

4 grudnia 2019 r.

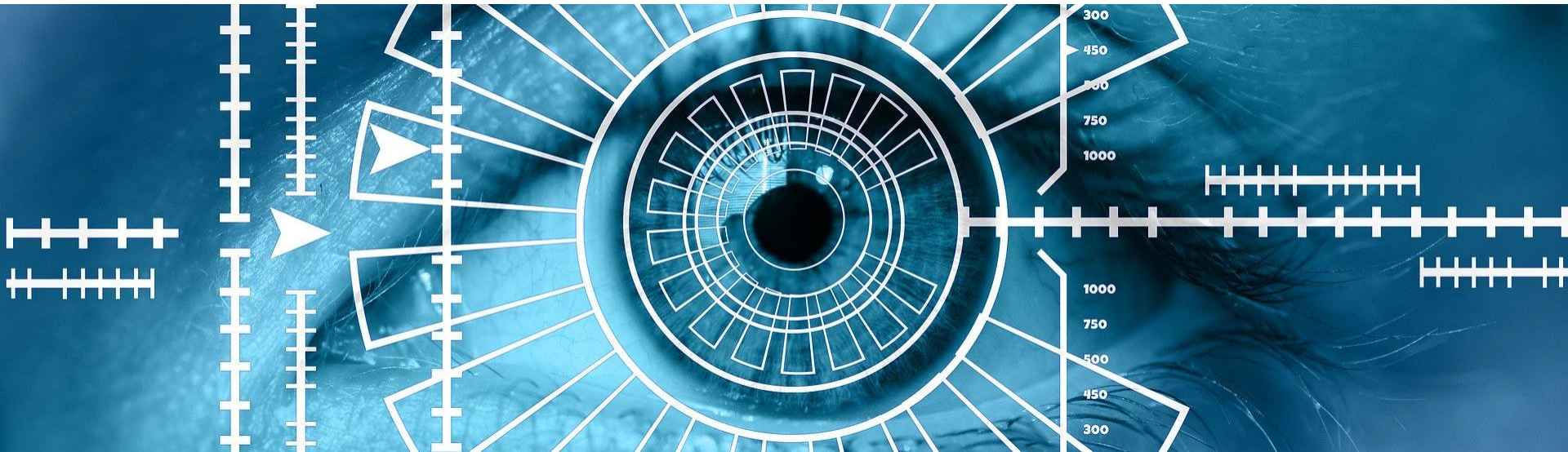

Image by Gerd Altmann from Pixabay

Krzysztof Gers

Departament Funduszy Inwestycyjnych
i Funduszy Emerytalnych

PODSTAWOWE ZASADY WERYFIKACJI RZETELNOŚCI I WIARYGODNOŚCI PODMIOTÓW OFERUJĄCYCH USŁUGI NA RYNKU FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH

Podstawowe zasady weryfikacji rzetelności i wiarygodności podmiotów oferujących usługi na rynku funduszy inwestycyjnych:

- **Najważniejsze informacje**
- **Sygnaly, które mogą świadczyć o braku rzetelności lub wiarygodności podmiotu**
- **Podstawowe zasady bezpiecznych inwestycji**
- **Doświadczenia nadzorcze**

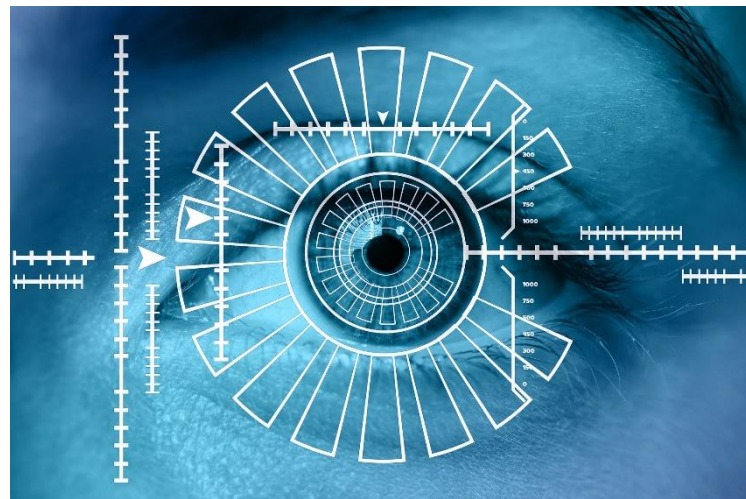

Image by Gerd Altmann from Pixabay

<https://pixabay.com/illustrations/info-information-message-news-word-2570723/>

NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE

Informacje na temat funduszu

Typ i rodzaj funduszu

Cel inwestycyjny funduszu

Polityka inwestycyjna funduszu

Strategia inwestycyjna funduszu

Profil ryzyka funduszu

Photo by [rawpixel.com](https://www.rawpixel.com) from [Pexels](https://www.pexels.com)

Opracowanie własne

Informacje na temat funduszu

Koszty obciążające fundusz

Opłaty związane z inwestowaniem w fundusz

Zasady wyceny aktywów funduszu

Zasady wypłaty dochodów funduszu

Możliwość wyjścia z inwestycji

Photo by [Lukas](#) from [Pexels](#)

Opracowanie własne

Informacje na temat kluczowych osób oraz podmiotów obsługujących fundusz

Kto zarządza funduszem

Kto podejmuje decyzje inwestycyjne

Kto zarządza ryzykiem funduszu

Kto wycenia aktywa funduszu

Kto wykonuje funkcję depozytariusza

Kto bada sprawozdania finansowe funduszu

Photo by [Samuel Zeller](#) on [Unsplash](#)
Opracowanie własne

<https://pixabay.com/illustrations/traffic-lights-traffic-light-phases-2147790/>

**SYGNAŁY, KTÓRE MOGĄ ŚWIADCZYĆ O
BRAKU RZETELNOŚCI LUB
WIARYGODNOŚCI PODMIOTU**

Rzetelność i wiarygodność

Rzetelny

solidny, uczciwy, staranny, działający zgodnie z obowiązującymi zasadami, odpowiedzialnie wykonujący powierzone mu zadania

Wiarygodny

taki, który nie budzi wątpliwości i można mu zaufać

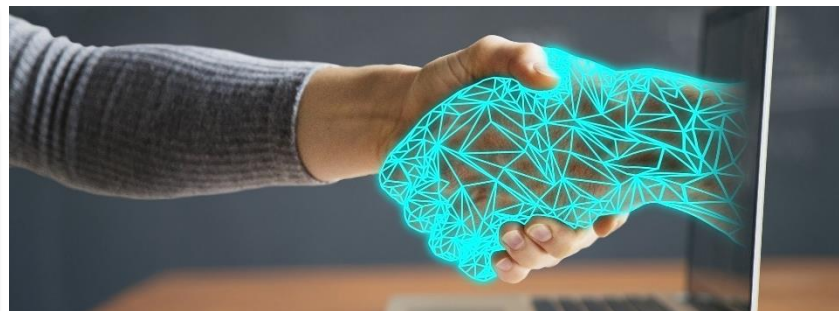

Image by moritz320 from Pixabay

Image by kiquebg from Pixabay

Opracowanie własne

Przykładowe sygnały ostrzegawcze

Wpis na liście ostrzeżeń publicznych KNF

Niska jakość udostępnianych informacji

**Brak informacji w wykazie podmiotów nadzorowanych przez
KNF**

Częste zmiany statutu funduszu

**Brak zasad ładu korporacyjnego na stronie internetowej
podmiotu**

<https://www.dreamstime.com/stock-chart-free-stock-photography-image-free-4578707>

Opracowanie własne

Przykładowe sygnały ostrzegawcze

Brak pogłębionej analizy profilu inwestycyjnego inwestora

Kara KNF

Brak informacji pisemnych udostępnionych przed podjęciem decyzji o inwestycji

Rozbieżności pomiędzy przekazem ustnym i pisemnym

Brak informacji o osobach odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji inwestycyjnych

Prośby o dyskrecję

<https://www.dreamstime.com/stock-chart-free-stock-photography-image-free-4578707>

Opracowanie własne

Przykładowe sygnały ostrzegawcze

Skomplikowana/niezrozumiała struktura opłat

Skomplikowane/niezrozumiałe zasady wykupu

Częste zmiany w składzie organów statutowych

Presja na szybkie podjęcie decyzji

Zapewnienia o „pewnym zysku”, „zysku bez ryzyka”

„Elitarny charakter” inwestycji (kierowanie oferty wyłącznie do wybranego, wąskiego grona osób)

<https://www.dreamstime.com/stock-chart-free-stock-photography-image-free-4578707>

Opracowanie własne

Image by [Pete Linforth](#) from [Pixabay](#)

PODSTAWOWE ZASADY BEZPIECZNYCH INWESTYCJI

Na co należy zwracać uwagę

Sprawdź, czy podmiot posiada zezwolenie na prowadzenie działalności na rynku finansowym.

Zadawaj pytania i upewnij się, że uzyskałeś na nie odpowiedzi.

Poznaj osobę, która oferuje Ci produkt oraz podmiot, w imieniu którego działa.

Sprawdź, jak długo podmiot działa na rynku finansowym.

Ostrożnie odnoś się do nalegania na szybkie wpłacenie środków.

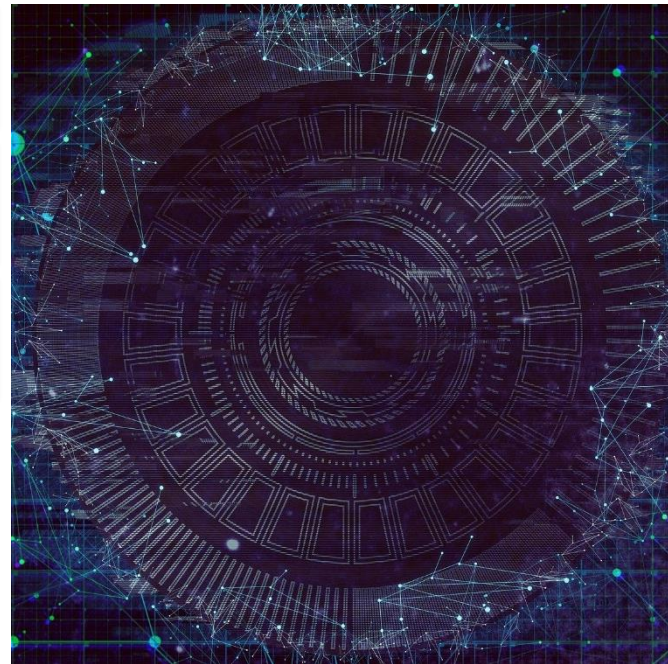
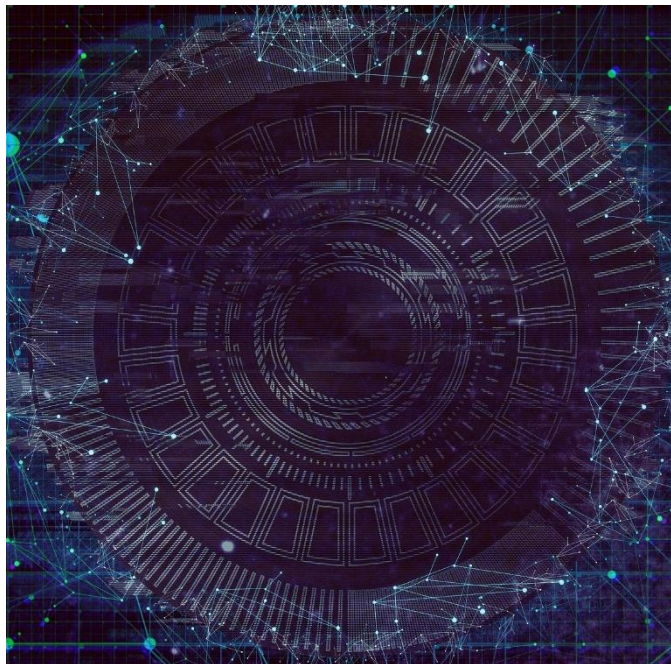

Image by Pete Linforth from Pixabay

Opracowanie własne na podstawie M. Pachucki, „PIRAMIDY I INNE OSZUSTWA NA RYNKU FINANSOWYM”.

Na co należy zwracać uwagę

Żądaj dokumentów lub informacji pisemnej, nie poprzestawaj na informacji ustnej.

Przeczytaj umowę przed jej podpisaniem oraz inne ewentualne dokumenty (np. regulaminy, warunki świadczenia usług).

Skonfrontuj pozyskane informacje z inną zaufaną osobą.

Nie daj się zwieść profesjonalnie wyglądającej stronie internetowej, adresowi firmy w reprezentacyjnej lokalizacji, elegancko urządzonego biura, wyglądowi zewnętrznemu osoby, z którą rozmawiasz czy rzekomej elitarności grupy osób, do których kierowana jest oferta.

Image by Pete Linforth from Pixabay

Opracowanie własne na podstawie M. Pachucki, „PIRAMIDY I INNE OSZUSTWA NA RYNKU FINANSOWYM”.

Na co należy zwracać uwagę

Odpowiedz sobie na pytanie, dlaczego akurat Tobie składana jest rzekomo „pewna” oferta, dlaczego sam oferujący nie korzysta w pełni z tak „świetnej” inwestycji?

Pamiętaj o ryzyku na rynku finansowym – nie wier w zapewnienia pewnych i szybkich zysków bez ryzyka.

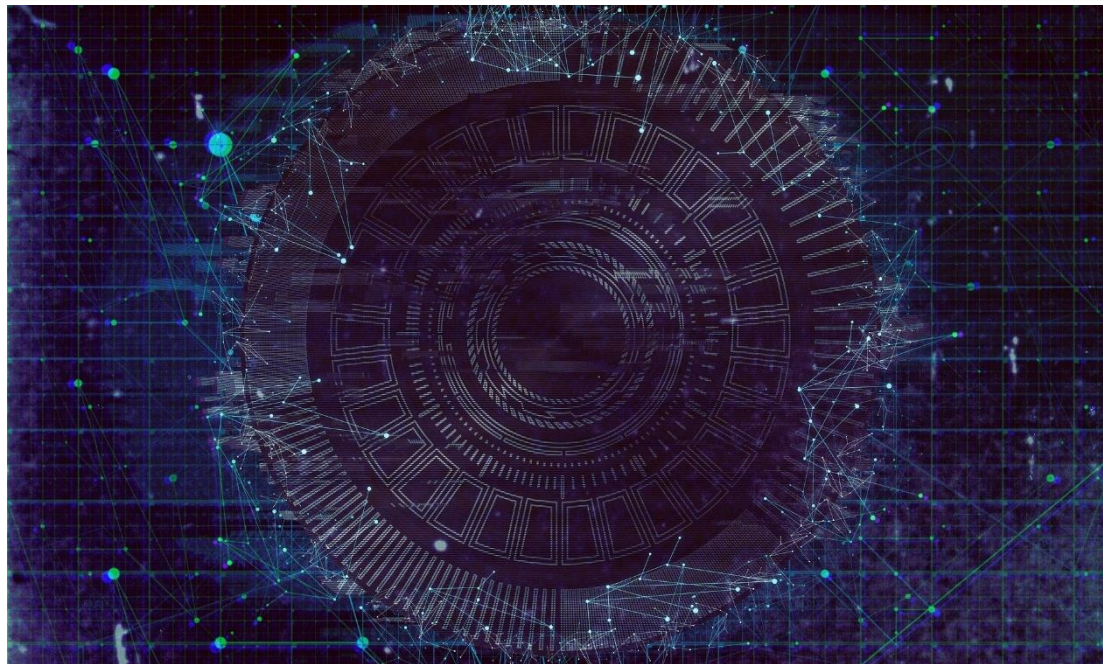

Image by Pete Linforth from Pixabay

Photo by [Engin Akurt](#) from [Pexels](#)

DOŚWIADCZENIA NADZORCZE

Image by [succo](#) from [Pixabay](#)

NIEPRAWIDŁOWOŚCI STWIERDZONE W TOKU KONTROLI

WYBRANE NIEPRAWIDŁOWOŚCI STWIERDZONE PODCZAS KONTROLI W TFI	
1.	Nieprzewodzenie działalności w zakresie zarządzania funduszami w sposób rzetelny, profesjonalny oraz z zachowaniem należytej staranności.
2.	Brak działania przez fundusze inwestycyjne ze szczególnym uwzględnieniem interesu uczestników.
3.	Brak działania przez towarzystwa w interesie uczestników funduszy.
4.	Niewykonywanie bieżącego nadzoru nad podmiotem, któremu towarzystwo powierzyło zarządzanie portfelami inwestycyjnymi funduszy inwestycyjnych.
5.	Sporządzanie i przekazywanie do KNF sprawozdań okresowych wybranych funduszy niezawierających prawdziwych, rzetelnych i kompletnych informacji.
6.	Nierzetelne prowadzenie ksiąg rachunkowych funduszu inwestycyjnego.

Image by [OpenClipart-Vectors](#) from [Pixabay](#)

Źródło: Sprawozdanie z działalności UKNF oraz KNF w 2018 roku

Autorskie prawa majątkowe do materiałów są własnością [Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego \(UKNF\)](#). Rozpowszechnianie, kopiowanie, utrwalanie, publiczne wykorzystywanie całości lub części dozwolone jest jedynie w celach niekomercyjnych, nieodpłatnie, za zgodą UKNF, pod warunkiem podania informacji o pochodzeniu materiałów. Materiały szkoleniowe przygotowane zostały w ramach projektu [Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku](#). Stan prawny informacji zawartych w materiałach jest aktualny na dzień ogłoszenia prezentacji. Przedmiotowe materiały dedykowane są wyłącznie odbiorcom określonym w programie seminarium, dostępnym na stronie www.knf.gov.pl. Prezentowane treści mają charakter informacyjny i nie mogą być utożsamiane ze stanowiskami UKNF, które dostępne są na stronie www.knf.gov.pl. 19

WYBRANE NIEPRAWIDŁOWOŚCI STWIERDZONE PODCZAS KONTROLI W TFI	
7.	Sporządzanie w sposób nierzetelny i zawierający nieprawdziwe dane dokumentacji przedinwestycyjnej odnoszącej się do nabywania części portfeli wierzytelności.
8.	Brak zatrudnienia przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych do wykonywania czynności z zakresu swojej działalności osób posiadających niezbędną wiedzę i kwalifikacje, brak odpowiedniej struktury organizacyjnej z wyraźnym podziałem funkcji.
9.	Brak zapewnienia przez towarzystwa stosowania rozwiązań technicznych i organizacyjnych zapewniających ciągłość prowadzonej działalności.
10.	Nieuwzględnianie przez przyjęty w towarzystwach funduszy inwestycyjnych system zarządzania ryzykiem zakresu i rozmiaru prowadzonej przez towarzystwo działalności.
11.	Nienależyte uwzględnianie kryteriów doboru lokat w aktywach funduszu inwestycyjnego.

Image by [OpenClipart-Vectors](#) from [Pixabay](#)

Źródło: Sprawozdanie z działalności UKNF oraz KNF w 2018 roku

WYBRANE NIEPRAWIDŁOWOŚCI STWIERDZONE PODCZAS KONTROLI W TFI

13.	Brak sprawowania bieżącego nadzorowania wykonywania czynności powierzonych przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu związanych z działalnością prowadzoną przez towarzystwo.
14.	Niewłaściwe kwalifikowanie kosztów ponoszonych przez towarzystwa i fundusze inwestycyjne, co skutkowało niewłaściwym (zaniżonym) ustalaniem wymogu kapitałowego obowiązującego towarzystwa w danym roku.
15.	Zaangażowanie w proces przyjmowania zapisów na certyfikaty inwestycyjne funduszy, podmiotów, które nie są uprawnione do wykonywania czynności w zakresie oferowania instrumentów finansowych.
16.	Niezapobieżenie powstaniu konfliktu interesów.

Image by [OpenClipart-Vectors](#) from [Pixabay](#)

Źródło: Sprawozdanie z działalności UKNF oraz KNF w 2018 roku

Autorskie prawa majątkowe do materiałów są własnością *Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF)*. Rozpowszechnianie, kopiowanie, utrwalanie, publiczne wykorzystywanie całości lub części dozwolone jest jedynie w celach niekomercyjnych, nieodpłatnie, za zgodą UKNF, pod warunkiem podania informacji o pochodzeniu materiałów. Materiały szkoleniowe przygotowane zostały w ramach projektu *Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku*. Stan prawny informacji zawartych w materiałach jest aktualny na dzień ogłoszenia prezentacji. Przedmiotowe materiały dedykowane są wyłącznie odbiorcom określonym w programie seminarium, dostępnym na stronie www.knf.gov.pl. Prezentowane treści mają charakter informacyjny i nie mogą być utożsamiane ze stanowiskami UKNF, które dostępne są na stronie www.knf.gov.pl. 21

WYBRANE NIEPRAWIDŁOWOŚCI STWIERDZONE PODCZAS KONTROLI U DEPOZYTARIUSZY

1.	Niezawiadomianie Komisji, że fundusz działa z naruszeniem przepisów prawa lub nienależycie uwzględnia interes uczestników funduszu.
2.	Niezapewnienie, aby wartość aktywów netto funduszu inwestycyjnego i wartość aktywów netto na certyfikat inwestycyjny były obliczane zgodnie z przepisami prawa i statutem funduszu inwestycyjnego.
3.	Nieprzewodzenie z należytą dbałością i starannością rejestru aktywów funduszu inwestycyjnego.
4.	Brak wykonywania przez depozytariusza w sposób prawidłowy i rzetelny obowiązków w zakresie stałej kontroli czynności faktycznych i prawnych dokonywanych przez fundusz.
5.	Niezapewnienie zgodnego z prawem i statutem wykonywania obowiązków funduszu.

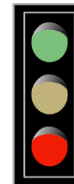

Image by [OpenClipart-Vectors](#) from [Pixabay](#)

Źródło: Sprawozdanie z działalności UKNF oraz KNF w 2018 roku

WYBRANE NIEPRAWIDŁOWOŚCI STWIERDZONE PODCZAS KONTROLI W PODMIOTACH ZARZĄDZAJĄCYCH SEKURTYZOWANYMI WIERZYTELNOŚCIAMI FUNDUSZY SEKURTYZACYJNYCH

1.	Wykonywanie działalności zarządzającego sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy inwestycyjnych z naruszeniem wybranych postanowień umów o zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami.
2.	Wykonywanie obowiązków wynikających z wybranych umów o zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami z rażącym naruszeniem przepisów prawa oraz statutu funduszu inwestycyjnego oraz wykonywanie działalności z naruszeniem interesów uczestników funduszu sekurytyzacyjnego.
3.	Dokonywanie wyceny wierzytelności wybranych pakietów w wartościach nie stanowiących wartości godziwej.
4.	Podejmowanie w ramach wykonywania czynności zarządzania wybranymi portfelami inwestycyjnymi funduszy inwestycyjnych działań, polegających na zawieraniu przez te fundusze umów w celu wykreowania w sposób sztuczny zrealizowanego zysku z tytułu zbycia składników lokat, stanowiących działania naruszające zasady uczciwego obrotu.
5.	Nieprzewodzenie działalności w zakresie zarządzania sekurytyzowanymi wierzytelnościami z zachowaniem zasad uczciwego obrotu oraz w sposób należyście zabezpieczający interesy uczestników funduszu sekurytyzacyjnego.

Image by [OpenClipart-Vectors](https://www.openclipart.com/) from [Pixabay](https://www.pixabay.com/)

Źródło: Sprawozdanie z działalności UKNF oraz KNF w 2018 roku

Autorskie prawa majątkowe do materiałów są własnością Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF). Rozpowszechnianie, kopiowanie, utrwalanie, publiczne wykorzystywanie całości lub części dozwolone jest jedynie w celach niekomercyjnych, nieodpłatnie, za zgodą UKNF, pod warunkiem podania informacji o pochodzeniu materiałów. Materiały szkoleniowe przygotowane zostały w ramach projektu Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku. Stan prawny informacji zawartych w materiałach jest aktualny na dzień wygłoszenia prezentacji. Przedmiotowe materiały dedykowane są wyłącznie odbiorcom określonym w programie seminarium, dostępnym na stronie www.knf.gov.pl. Prezentowane treści mają charakter informacyjny i nie mogą być utożsamiane ze stanowiskami UKNF, które dostępne są na stronie www.knf.gov.pl. 23

WYBRANE NIEPRAWIDŁOWOŚCI STWIERDZONE PODCZAS CZYNNOŚCI KONTROLNYCH W PODMIOTACH ZARZĄDZAJĄCYCH PORTFELAMI INWESTYCYJNYMI FIZ AN

1.	Naruszenie postanowień umów o zarządzanie aktywami funduszy inwestycyjnych zawartych przez zarządzającego funduszami.
2.	Naruszenie postanowień statutów funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez zarządzającego funduszami.

Image by [OpenClipart-Vectors](#) from [Pixabay](#)

Źródło: Sprawozdanie z działalności UKNF oraz KNF w 2018 roku

<https://www.pexels.com/photo/silver-and-gold-coins-128867/>

KARY NAŁOŻONE PRZEZ KNF W 2019 ROKU

KWOTA KARY	NARUSZENIE
1 500 000 zł	Naruszenie art. 10 UFI w związku z brakiem działania w interesie uczestników funduszu poprzez lokowanie aktywów funduszu w udziały jednej ze spółek, bez przeprowadzenia rzetelnej analizy sytuacji spółki
2 000 000 zł	Naruszenie art. 145 ust. 3 w zw. z art. 145 ust. 1 i art. 196 ust. 1 UFI w związku z lokowaniem aktywów przez fundusze.
5 000 000 zł	<p>Naruszenie art. 48 ust. 2a UFI w związku z zarządzaniem przez TFI funduszami inwestycyjnymi w sposób nierzetelny i nieprofesjonalny, niezapewniający zachowania należytej staranności i niezgodny z zasadami uczciwego obrotu, a także nieuwzględniający najlepiej pojętego interesu funduszy oraz uczestników funduszy oraz w sposób niezapewniający stabilności i bezpieczeństwa rynku finansowego.</p> <p>Naruszenie art. 45a ust. 4a UFI w związku z nieprawidłowym wykonywaniem przez TFI bieżącego nadzoru nad podmiotem, któremu TFI powierzyło zarządzanie portfelami inwestycyjnymi funduszy inwestycyjnych.</p>
200 000 zł	<p>Naruszenie art. 249 ust. 1 UFI.</p> <p>W toku likwidacji funduszu w Likwidacji – przeprowadzanej przez TFI jako likwidatora funduszu, doszło do niezgodnego z prawem przeniesienia na uczestnika aktywów tego funduszu w miejsce obligatoryjnego świadczenia pieniężnego (zastosowano instytucję datio in solutum).</p>

Obraz [succo](#) z [Pixabay](#)

KWOTA KARY	NARUSZENIE
5 000 000 zł	<p>Naruszenie m.in. przepisów UFI:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ art. 48 ust. 2a UFI w związku z zarządzaniem przez TFI funduszami inwestycyjnymi w sposób nierzetelny i nieprofesjonalny, niezapewniający zachowania należytej staranności i niezgodny z zasadami uczciwego obrotu, a także nieuwzględniający najlepiej pojętego interesu funduszy oraz uczestników funduszy oraz w sposób niezapewniający stabilności i bezpieczeństwa rynku finansowego, ▪ art. 45a ust. 4a UFI w związku z nieprawidłowym wykonywaniem przez TFI bieżącego nadzoru nad podmiotem, któremu TFI powierzyło zarządzanie portfelami inwestycyjnymi funduszy inwestycyjnych.
570 000 zł	Naruszenie przez fundusz § 23 ust. 2 w zw. z § 24 rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych, w związku z wyceną akcji spółki akcyjnej wprowadzonych do obrotu na NewConnect w okresie od dnia 28 grudnia 2017 r. do dnia 20 kwietnia 2018 r.
570 000 zł	Naruszenie przez fundusz § 23 ust. 2 w zw. z § 24 rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych, w związku z wyceną akcji spółki akcyjnej wprowadzonych do obrotu na NewConnect w okresie od dnia 21 kwietnia 2018 r. do dnia 21 września 2018 r.
50 000 zł	Naruszenie art. 65 ust. 3a UFI w związku z pozostawianiem jedynym uczestnikiem dwóch funduszy dłużej niż przez okres 6 miesięcy; oraz art. 246 ust. 1 pkt 7 UFI w związku z brakiem podjęcia czynności w zakresie likwidacji dwóch funduszy, w związku z upływem 6 miesięcznego okresu, przez który TFI pozostawało jedynym uczestnikiem tych funduszy.

Obraz [succo](#) z [Pixabay](#)

KWOTA KARY	NARUSZENIE
50 000 zł	<p>Wobec wprowadzenia do statutu funduszu postanowienia niezgodnego z art. 249 ust. 1 UFI.</p> <p>W konsekwencji wprowadzenia do statutu funduszu postanowienia niezgodnego z art. 249 ust. 1 UFI, tj. możliwości dokonywania uczestnikom wypłat w postaci praw majątkowych, w procesie likwidacji funduszu doszło do niezgodnego z prawem przeniesienia na uczestników funduszu aktywów w miejsce obligatoryjnego świadczenia pieniężnego (zastosowano instytucję datio in solutum).</p>
200 000 zł	<p>Naruszenie art. 249 ust. 1 UFI.</p> <p>W konsekwencji wprowadzenia do statutu funduszu postanowienia niezgodnego z art. 249 ust. 1 UFI, tj. możliwości dokonywania uczestnikom wypłat w postaci praw majątkowych, w procesie likwidacji funduszu doszło do niezgodnego z prawem przeniesienia na uczestników funduszu aktywów w miejsce obligatoryjnego świadczenia pieniężnego (zastosowano instytucję datio in solutum).</p>
360 000 zł	<p>Naruszenie przez fundusz art. 107 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 145 ust. 9 oraz art. 145 ust. 3 UFI w związku z objęciem przez fundusz akcji towarzystwa.</p>
250 000 zł	<p>Kara nałożona na podstawie art. 228 ust. 1 pkt 2 UFI w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie ustawy z dnia 31 marca 2016 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz niektórych innych ustaw w związku z naruszeniem art. 249 ust. 1 UFI w związku z przeniesieniem na uczestników dwóch funduszy inwestycyjnych aktywów tych funduszy, w związku z przeprowadzoną ich likwidacją.</p>

Obraz [succo](#) z [Pixabay](#)

Źródło: https://bip.knf.gov.pl/pliki/kary_KNF_2019_tcm6-67348.pdf

Autorskie prawa majątkowe do materiałów są własnością *Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF)*. Rozpowszechnianie, kopiowanie, utrwalanie, publiczne wykorzystywanie całości lub części dozwolone jest jedynie w celach niekomercyjnych, nieodpłatnie, za zgodą UKNF, pod warunkiem podania informacji o pochodzeniu materiałów. Materiały szkoleniowe przygotowane zostały w ramach projektu *Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku*. Stan prawny informacji zawartych w materiałach jest aktualny na dzień ogłoszenia prezentacji. Przedmiotowe materiały dedykowane są wyłącznie odbiorcom określonym w programie seminarium, dostępnym na stronie www.knf.gov.pl. Prezentowane treści mają charakter informacyjny i nie mogą być utożsamiane ze stanowiskami UKNF, które dostępne są na stronie www.knf.gov.pl. 28

Departament Funduszy Inwestycyjnych i Funduszy Emerytalnych

tel. +48 22 262 50 37 fax +48 22 262 50 74

dff@knf.gov.pl

ul. Piękna 20, 00-549 Warszawa

www.knf.gov.pl